

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський державний університет фізичної культури
Кафедра гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету туризму
канд. екон. н, доц. Холявка В. З.

« » _____ 2018 року

ФІЛОСОФІЯ

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

Нормативної навчальної дисципліни

підготовки Бакалаврів
(рівень вищої освіти)

галузь знань 01 освіта
(шифр і назва напрямку)

спеціальність 014. 11 середня освіта
(шифр і назва спеціальності)

Львів 2018 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою гуманітарних дисциплін Львівського державного університету фізичної культури

Протокол від «31» серпня 2018 року № 1.

Завідувач кафедри _____ проф. Полянський О.А.
(підпис)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: ст. викладач кафедри гуманітарних дисциплін, канд. філос. наук
Поцюрко Марія Михайлівна

РЕЦЕНЗЕНТИ: професор кафедри гуманітарних дисциплін
Львівського державного університету фізичної культури,
доктор філос. наук Гринів О.І.

професор кафедри філософії та політології
Львівського державного університету внутрішніх справ,
канд. філос. наук Олексюк М.М.

Обговорено та рекомендовано вченою радою факультету туризму

Протокол від «_____» жовтня 2018 року № 1.

Голова вченої ради факультету туризму _____ доц. Холявка В.З
(підпис)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Філософія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямку 01 – освіта, спеціальності 014.11 – середня освіта.

Предмет навчального курсу “Філософія” розкривається через: окреслення історії духовно-інтелектуального розвитку людства; виявлення ціннісного розмаїття ідей філософських шкіл, напрямків, мислителів, які намагалися вирішити важливі проблеми, що стосуються пізнання світу, буття людини, його смислу; з’ясування низки світоглядних питань, що належать до царини онтології, гносеології, аксіології, філософської антропології, соціальної філософії, етики, праксеології, натурфілософії тощо.

Міждисциплінарні зв’язки: політологія, соціологія, культурологія, психологія, логіка, етика, антропологія, історія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Предмет та історія філософії.
2. Фундаментальні проблеми філософії.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є осмислення філософії як основи духовної культури, форми суспільної свідомості. Вивчення дисципліни спрямоване на засвоєння великої філософської спадщини минулого, результатом якого є історико-філософська підготовка у поєднанні з орієнтацією на світоглядно-філософські проблеми сьогодення. Все це покликане до формування культури філософського мислення студента, його духовного збагачення як особистості, що усвідомлює своє місце у світі, суспільстві, бачить орієнтири, зрозуміє сенс власного життя і таким чином розширює горизонт особистісного світогляду.

Завдання навчальної дисципліни:

- ☞ Розкрити особливості об’єкту та предмету філософії, її функції;
- ☞ З’ясувати найважливіші філософські поняття та категорії;
- ☞ Розглянути багатогранність світоглядних та методологічних позицій основних вчень, шкіл, течій, напрямків світової та української філософії;
- ☞ Окреслити основні риси філософського розуміння світу, суспільства та людини а також з’ясувати специфіку підходу філософії до вирішення важливих духовних проблем людства;
- ☞ Розкрити суть фундаментальних проблем філософії;
- ☞ Сприяти формуванню культури теоретичного мислення, що базується на філософських засадах;
- ☞ Забезпечити майбутніх спеціалістів у галузі фізичного виховання, спорту і здоров’я людини необхідними знаннями ціннісних життєвих орієнтирів, що дають можливість оволодіння свідомими засобами самовизначення людини у світі.

Засвоївши курс “Філософія”, студент повинен знати:

- ☞ Специфіку філософського осмислення дійсності;
- ☞ Об’єкт, предмет, функції філософії та її основні категорії;
- ☞ Основні етапи і особливості розвитку світової та української філософської думки;
- ☞ Структуру філософського знання;
- ☞ Фундаментальні принципи і поняття, що становлять основу філософських концепцій буття, пізнання, соціальної філософії, філософської антропології, аксіології;
- ☞ Основні парадигми філософування, ключові проблеми сучасної філософії.

Вміти:

- ☞ Володіти поняттєво-категоріальним апаратом філософського знання;
- ☞ Орієнтуватися у складній системі вчень, шкіл, напрямків філософії, їх критично аналізувати та мати власну позицію;
- ☞ Творчо та осмислено аналізувати різні явища життя сучасного суспільства зіставляючи їх зі світоглядними, філософськими ідеями та використовуючи філософські поняття та категорії;
- ☞ Застосовувати філософські методи дослідження у своїй професійній діяльності;
- ☞ На основі набутих знань в галузі філософії вміти формувати власні цінності, власну світоглядну та громадянську позицію.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет та історія філософії

Теми та зміст лекційних занять

Тема 1. Філософія, її зміст та проблематика.

Поняття про співвідношення світогляду та філософії. Філософія як особливий різновид світогляду. Рівні світогляду: світовідчуття, світосприйняття, світоставлення. Компоненти світогляду: знання, переконання, цінності, ідеали, вірування, принципи діяльності, життєві норми. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія. Диференціація типів світогляду за різними підходами.

Специфіка об’єкту та предмету філософії, його історична зміна. Розуміння предмету філософії в античності, середньовіччі, Новому часі, сучасній філософії. Філософія як особлива форма пізнання світу. Філософія як методологія пізнання. Філософія як знання про світ. Філософія як специфічна форма духовної культури людства. Філософія як наука

про найзагальніші закони природи, суспільства і мислення. Філософування як особливий стиль мислення.

Співвідношення філософії і науки. Філософія як світоглядне універсальне знання. Наука як точне, систематизоване, структуроване знання. Відмінність у розкритті світу наукою, філософією, мистецтвом та релігією та зв'язок між ними в окресленні цілісної картини буття.

Структура та функції філософського знання. Філософські дисципліни, які виникають в контексті філософського осмислення суспільства, природи, людини та її духовного життя. Предмет онтології, гносеології, натурфілософії, філософської антропології, соціальної філософії, аксіології, праксеології, філософії культури, філософії історії та ін. Функції філософії: світоглядна, методологічна, гносеологічна, аксіологічна, інтегративна та ін.

Тема 2. Філософія античного світу

Поняття “античної філософії”. Загальні особливості, умови формування та етапи розвитку філософії античної Греції.

Натурфілософський період грецької філософії: а) проблема першопричини: мілетська школа, Геракліт, піфагорійці; б) проблема буття: елеати, Емпедокл, Анаксагор, атомізм Левкіппа і Демокріта.

Класичний етап розвитку античної філософії: а) антропологічний поворот у філософії Сократа; б) онтологія (вчення про ідеї), проблема пізнання, етика та суспільно-політичні погляди Платона; г) філософське вчення Арістотеля: вчення про буття, пізнання, фізика, суспільно-політичні погляди, логіка.

Елліністична філософія: а) стоїцизм; б) епікуреїзм; в) скептицизм; г) неоплатонізм.

Тема 3. Філософія європейського Середньовіччя та Нового часу

Основні риси та етапи розвитку середньовічної філософії. Західна патристика (Августин, Тертуліан, Ориген) та Східна (грецька) (Василій Великий, Григорій Богослов, Григорій Назянин, Григорій Ніський). Аврелій Августин як один із найвизначніших представників Західної патристики.

Теологічні проблеми схоластики та їх філософські інтерпретації. Вчення Т. Аквінського як спроба раціонального обґрунтування істинності положень християнської віри. Проблема універсалій: полеміка між номіналізмом (Росцелін, П. Абеляр) та реалізмом (А. Кентерберійський, Б. Клервоський).

Основні напрямки філософської думки епохи Нового часу: емпіризм і раціоналізм. Філософські проблеми у Новому часі: 1. проблема методу: а) індуктивний метод Ф. Бекона; б) вчення про метод Р. Декарта; 2. проблема пізнання: а) теорія вроджених ідей Р. Декарта; б) сенсуалізм Дж. Локка; в) суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі; г) агностицизм Д. Юма; 3. проблема субстанції: а) дуалізм Р.Декарта; б) монізм Б.Спінози; г) плюралізм Г. Ляйбніца.

Тема 4. Некласична філософія XIX – XX ст.

Особливості розвитку філософії некласичного періоду. Фундатори некласичної філософії та ірраціоналізму. Волонтаризм А. Шопенгауера. С. К'еркегор як предтеча екзистенціалізму. Три стадії людського існування у філософії С. К'еркегора. “Філософія життя” Ф. Ніцше: воля до влади та імморалізм.

Загальна характеристика напрямів некласичної філософії: позитивізм, екзистенціалізм, філософська антропологія, персоналізм, філософія життя, феноменологія, фрейдизм, релігійні напрямки. Сцієнтистські напрямки в філософії XX ст.: позитивізм (Л. Вітгенштейн, Т. Кун, І. Лакатос та ін.). Антропологічні напрямки в філософії XX ст.: екзистенціалізм (М. Гайдегер, К. Ясперс, Ж.-П. Сартр); філософська антропологія (М. Шеллер, Г. Плеснер, А. Гелен); персоналізм (Е. Мунье, М. Бердяев); фрейдизм (З. Фрейд); феноменологія (Е. Гуссерль). Культурологічні та історіософські напрямки в філософії XX ст. (О. Шпенглер, А. Тойнбі, П. Сорокін). Релігійні напрямки XX ст.: неотомізм (Ж. Марітен, Е. Жильсон, Ю. Бохенський), протестантські (К. Барт, П. Тілліх, Р. Бульман).

Основні риси та ідеї постмодерної філософії. (Ж. Дерріда, Ж. Дельоз, П. Слотердайк).

Тема 5. Українська філософія

Загальна характеристика української філософії: періодизація та проблематика. Початки філософії у давньослов'янській міфології та християнській культурі Київської Русі. Загальні особливості української філософії та філософські джерела періоду Київської Русі (“Слово про закон і благодать” Іларіона, “... Житіє” К. Філософа, “Шостиднев” Й. Болгарського, “Пчела”, “Повість временних літ” тощо).

Ідеї та представники українського Відродження. Філософські думки представників українського гуманізму (С. Оріховський, Ю. Дрогобич, П. Русин та ін.). Острозька академія. Філософія українського бароко та Києво-Могилянська академія (Ф. Прокопович, Г. Кониський, І. Гізель). Антропологічна філософія Г. Сковороди: вчення про щастя, “споріднену працю”, “дві натури” і “три світи”.

Епоха Романтизму в українській філософії. Філософські погляди представників Кирило-Мефодієвського товариства (М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко та ін.). Філософія “національної ідеї” Т. Шевченка. Загальні особливості розвитку української філософії у XIX- XXI ст. (О. Потебня, П. Юркевич, М. Драгоманов, І. Франко, Л. Українка).

Теми та план семінарських занять

Тема 1. Філософія, її зміст та проблематика.

1. Сутність світогляду.
2. Предмет філософії та підходи до її визначення.
3. Характерні риси філософського мислення.
4. Співвідношення філософії, науки, мистецтва та релігії.
5. Структура і функції філософського знання.

Література:

1. Бенє Ж.-М. Розудми про мудрість / Ж.-М. Бунє. – К.: Ніка-Центр, 2003. – 168 с.
2. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук / Олександр Кульчицький – Мюнхен-Львів, 1995. – С. 24-35.
3. Куличенко В. В., Черныш А. М. Философия: учебник для высших учебных заведений / Куличенко Владимир

- Викторович, Черныш Алексей Михайлович. – Тернополь: Підручники і посібники, 2008. – 576 с.
4. Мамардашвили М. К. Как я понимаю философию: Избр. ст., докл., выступ., интервью / Мераб Мамардашвили - М.: Прогресс. - 1999. - 415 с.
 5. Нидельман Я. Серце філософії / Якоб Нидельман. – Львів, 2000. – 286 с.
 6. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия / Хосе Ортега-и-Гассет. - М.: Наука, 1991. – с. 51-191.
 7. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти III – IV рівнів акредитації / Петрушенко Віктор Леонтійович. – К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ – 2000», 2002. – 544 с.
 8. Предмет і проблематика філософії: Навчальний посібник / За ред. М. А. Скринника і З.Е. Скринник – Львів: Львівський банківський інститут Національного банку України, 2001. – 500 с.
 9. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу / Людмила Віталіївна Рижак. – Львів, 2009. – С. 6-40.
 10. Філософія: Підручник / За заг. редакцією Горлача М. І., Кремня В. Г., Рибалка В. К. – Харків: Консул, 2000. – 672 с.

Тема 2. Філософія в стародавньому світі

1. Характерні риси стародавньої філософії
2. Загальна характеристика індійської філософії (індуїзм, буддизм).
3. Філософія Китаю (конфуціанство і даосизм).
4. Філософія досократиків: позиції Фалеса, Геракліта, Піфагора та Демокріта.
5. Софісти і Сократ.
6. Вчення Платона і Арістотеля.
7. Елліністичний період у філософії. Ідеї стоїків, скептиків, епікурейців, неоплатоніків.

Література:

1. Антология мировой философии. - Т.1– М., 1969-1972. - 937с.;
2. Бичко А. К. Історія філософії [Текст] : підручник / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. - Київ : Либідь, 2001. - 408 с.
3. Захара І. С. Лекції з історії філософії / Ігор Степанович Захара. – Львів, 1997. – С.20-32, 41-178.
4. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. — К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. - 774 с.
5. Кондзьолка В.В. Нариси історії античної філософії / Володимир Володимирович Кондзьолка. – Львів, 1993. – 259 с.
6. Платон. Діалоги. – К., 1995. – 394 с.
7. Рассел Б. Історія західної філософії / Бертран Рассел. – К., 1995. – С.16-258.
8. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т 1. Античность. – СПб: «Пневма», 2002., - 880 с.
9. Татаркевич В. Історія філософії . Т.1: Антична і середньовічна філософія, / В. Татаркевич. – Л., 1997. - 456 с.
10. Філософія Стародавнього світу. Читанка з історії філософії у 6 кн. Книга 1 / Під ред. Г.І. Волинки. – Київ: Довіра, 1992. - 93—184.
11. Хамар У. В. Історія філософії: Курс лекцій / Хамар Уляна Вікторівна. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.101-149.

Тема 3. Філософія європейського Середньовіччя

1. Зміни у європейському світогляді при переході від античності до середньовіччя. Місце філософії у духовному житті середньовіччя.
2. Патристика. Проблема душі і тіла, розуму та свободи волі в А. Августина.
3. Схоластика. Тома Аквінський та проблема гармонії віри і розуму; п'ять доказів існування Бога.
4. Теологічні проблеми Середньовіччя та їх філософські інтерпретації:
 - а) полеміка між номіналізмом та реалізмом;
 - б) проблема співвідношення віри та знання;
 - в) проблема людини: душа та тіло.

Література:

1. Гриненко Г. В. История философии: учебник / Г. В. Гриненко. – М.: Юрайт – Издат., 2006. – 688 с.
2. Захара І. С. Лекції з історії філософії / Ігор Степанович Захара. – Львів, 1997. – С.20-32, 41-178.
3. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. — К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. - 774 с.
4. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії: Навч. посіб. для студ. ВУЗів / Володимир Володимирович Кондзьолка. – Львів: Вид-во “Світ”, 2001. – 320 с.
5. Копплстон Ф. История средневековой философии / Ф. Копплстон.- М., 1997. – 512 с.
6. Пашук А. І. Нариси з історії філософії середніх віків. кадемичний курс [Текст] : підручник для студ. вищих навч. закл. / А. І. Пашук . - К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2007. - 712 с.
7. Рассел Б. Історія західної філософії / Бертран Рассел. – К., 1995. – С.16-258.
8. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Кн.2. Средневековье / Дж. Реале, Д. Антисери. – СПб: «Пневма», 2002., - 880 с.
9. Святий Августин. Сповідь, – К.: Основи, 1996. – 320с.
10. Татаркевич В. Історія філософії . Т.1: Антична і середньовічна філософія, / В. Татаркевич, 1997. — 456 с.
11. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.149-198.

Тема 4. Філософія Відродження та Нового часу

1. Загальна характеристика епохи Відродження (М. Фічіно, Дж. Піко делла Мірандола, Н. Кузанський, Н. Копернік, Дж. Бруно, Г. Галілей). Антропоцентризм та ідеї гуманізму. Неоплатонізм та натурфілософія Ренесансу.
2. Філософські проблеми у Новому часі: 1. проблема методу: а) індуктивний метод Ф. Бекона; б) вчення про метод Р. Декарта; 2. проблема пізнання: а) теорія вроджених ідей Р. Декарта; б) сенсуалізм Дж. Локка; в) суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі; г) агностицизм Д. Юма; 3. проблема субстанції: а) дуалізм Р. Декарта; б) монізм Б. Спінози; г) плюралізм Г. Ляйбніца.

Література:

1. Гегель, Г. В. Ф. Феноменологія духу / З нім. пер. П. Таращук; наук ред. пер. Ю. Кушаков. — К: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. — 548 с.
2. Захара І. С. Лекції з історії філософії / Ігор Степанович Захара. — Львів, 1997. — С.20-32, 41-178.
3. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. — К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. - 774 с.
4. Кант І. Критика чистого розуму / Пер. з нім. та прим. І. Бурковського; К.: «Юніверс», 2000; - 501 с.
5. Мозговий Л. І., Бичко І. В., Додонов Р. О. та ін. Філософія. Кредитно-модульний курс. Навч. посіб. / За ред. Р. О. Додонова, Л. І. Мозгового. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 456 с.
6. Рассел Б. Історія західної філософії / Бертран Рассел. — К., 1995. — С.16-258.
7. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Кн.2. Средневековье / Дж. Реале, Д. Антисери. — СПб: «Пневма», 2002., - 880 с.
8. Татаркевич В. Історія філософії . Т.2. Філософія Нового часу до 1980р. / Владислав Татаркевич. — Л.: Свічадо, 1997. — 352 с.
9. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. — Львів: Ініціатива, 2008. — С.149-198.

Тема 5. Некласична філософія XIX – XX ст.

1. Криза класичної філософії в середині XIX ст.
2. Волонтаризм А. Шопенгауера. Поняття про “життя” у філософії Ф. Ніцше. С. К’еркегор як предтеча екзистенціалізму.
3. Загальна характеристика напрямів некласичної філософії: а) позитивізм; б) екзистенціалізм; в) філософська антропологія; г) персоналізм; д) філософія життя; е) феноменологія; е) фрейдизм; ж) релігійні напрямки.
4. Основні риси та ідеї постмодерної філософії.

Література:

1. Арутюнов В. Філософія глобальних проблем сучасності: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц / В. Арутюнов, В. Свінціцький. — К.: КНЕУ, 2003. — 90 с..
2. Історія філософії: проблема людини. Навч. посібник / Під ред. Хамітова Н. В. — К.: КНТ, Центр навчальної літератури, 2006. — 296 с.
3. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. Підручник. — К.: Знання України, 2004. — 214 с.
4. Левчук Л.Т. Психологія: Історія, теорія, мистецька практика / Л. Т. Левчук. — К.: Либідь, 2002. — 255 с.
5. Ніцше Ф. “Генеалогія моралі Трактат перший “Добро і зло”. Хороше і дурне” // Філософія [Текст] : Від витоків до сьогодення : хрестоматія : навч. Посібник за ред. Л. В. Губерського. — К. :Знання, 2009 — С. 132—140.
6. Рассел Б. Історія Західної філософії / Бертран Рассел — К., 1999. — 759 с.
7. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей / Ж. Рюс. - К., 1998. — 669 с.
8. Сартр Ж.-П. Екзистенціалізм — это гуманізм / Сумерки богів. - М., 1989. — С. 319-344
9. Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії від Декарта до Вітгенштайна / Р. Скратон ; пер. з англ. О. Коваленко. - К. : Основи, 1998. - 331 с.
10. Татаркевич В. Історія філософії . Т.2. Філософія Нового часу до 1980р. / Владислав Татаркевич. — Л.: Свічадо, 1997. — 352 с.
11. Філософія [Текст] : Від витоків до сьогодення : хрестоматія : навч. Посібник. / за ред. Л. В. Губерського. — К. : Знання, 2009. — 622 с.
12. Читанка з історії філософії: У 6 кн. / Під ред. Г. І. Волинки. — К.: „Довіра”, 1993. — В кн.. 6: Зарубіжна філософія XX ст. — 239 с.

Тема 6. Історія української філософії.

1. Загальні особливості української філософії та філософські джерела періоду Київської Русі.
2. Філософські ідеї представників українського гуманізму (С. Оріховський, Ю. Дрогобич, П. Русин та ін.). Осторозька академія.
3. Києво-Могилянська академія та філософія українського бароко.
4. Філософія Г. Сковороди.
5. Романтизм у філософських поглядах представників Кирило-Мефодієвського товариства (М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко та ін.).
6. Загальні особливості розвитку української філософії у XIX- XXI ст. (О. Потебня, П. Юркевич, М. Драгоманов, І. Франко, Л. Українка).

Література:

1. Вільчинський Ю. М. Розвиток філософської думки в Україні: текст лекцій / Вільчинський Ю. М., Скринник М. А., Скринник З. Е., та ін. — К: ВІПОЛ, 1994. — 272с.
2. Горський В. С., Кислюк К. В. Історія української філософії: Підручник / В. С.. Горський, К. В. Кислюк. — К.: Либідь, 2004. — 488 с.
3. Горський В. С. Історія української філософії: навч. посібник / В. Горський. — 4-те видання, доп. — К.: Наук. думка, 2001.

– 376 с.

4. Історія філософії на Україні. В 3-х томах. – К.: Наук. думка, 1987. – Т. 1. – 399 с.
5. Історія філософії України: [Підручник для студ. вищ. навч. закл.] / М. Ф.Тарасенко, М. Ю. Русин, А. К. Бичко та ін. – К.: Либідь, 1994. – 416 с.
6. Історія української філософії: підручник. – К.: Академвидав, 2008. – 624 с. – (серія “Альма-матер”).
7. Костомаров М. І. Закон Божий. Книга буття українського народу / Микола Костомаров. – К., 1991. – 40 с.
8. Литвинов В. Д. Ідеї раннього просвітництва у філософській думці України / В. Литвинов. – К.: Наукова думка, 1984 — 151 с.
9. Огородник І. В., Огородник В. В. Історія української філософії / І. В. Огородник, В. В. Огородник. Курс лекцій: Навч. посіб. — К.: Вища школа; Т-во «Знання», 1999. — 543 с.
10. Сковорода Г. Разговор пяти путников о истинном счастье в жизни [Разговор дружеский о душевном мире] / Г. Сковорода // Повне збір. творів: у 2-х т. / Голов. редкол. В. І. Шинкарук [та ін].– К.: Наукова думка, 1973. – Т. 1. – С. 324–357.
11. Хижняк Э. Києво-Могилянська академія / Хижняк Э. – [2-ге вид. перероб. і доп.]. – К.: Вища школа, 1981. – 235 с.
12. Чижевський Д. Філософія Г. Сковороди / Чижевський Д. – Харків: Прапор. – 2004. – 270 с.

Тема 7. Григорій Сковорода “Наркіс. Розмова про те: пізнай себе”.

1. Образ Наркіса як символ розкриття внутрішньої природи.
2. “Самопізнання” як засіб досягнення щастя.
3. Що є людина? Людина внутрішня і зовнішня. Проблема душі і тіла.
4. Дійсна людина. Вчення про серце.
5. Ідея безсмертя.

Література:

1. Сковорода Г. Наркіс. Разглагол о том: узнай себе / Г. Сковорода // Повне збір. творів : у 2 т. / гол. редкол. В. І. Шинкарук [та ін]. – К. : Наукова думка, 1973. – Т. 1. – С. 154–201.
2. Пашук А. І. Проблема "истинного человека" у філософській концепції Григорія Сковороди / А. І. Пашук // Записки наукового товариства ім. Шевченка. – 1991. – Т. 222. – С. 181 – 200.
3. Поцюрко М. Філософія : навч.-метод. посіб. / Марія Поцюрко. – Львів : Сполом, 2014. – 276 с.

Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Філософія, її зміст та проблематика.

1. Джерела й причини виникнення філософії.
2. Гуманістична спрямованість філософії та її роль для розвитку сучасного суспільства.

Література

1. Мамардашвили М. К. Как я понимаю философию: Избр. ст., докл., выступ., интервью / Мераб Мамардашвили - М.: Прогресс. - 1999. – 415 с.
2. Нидельман Я. Серце філософії / Якоб Нидельман. – Львів, 2000. – 286 с.
3. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия / Хосе Ортега-и-Гассет. - М.: Наука, 1991. – с. 51-191.
4. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу / Людмила Віталіївна Рижак. – Львів, 2009. – С. 6-40.

Тема 2. Філософія стародавнього світу

1. Давньоіндійська філософія та школи йога, санкхя, вайшешика, веданта, ньяя, чарвака-локаята.
2. Етика Конфуція.
3. Кіннізм і приклад життя Діогена.

Література

1. Кондзьолка В.В. Нариси історії античної філософії / Володимир Володимирович Кондзьолка. – Львів, 1993. – 259 с.
2. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник. – Львів, 2003. – (Розділ 2. Антична філософія). – С. 60–76.
3. Рассел Б. Історія західної філософії / Бертран Рассел. – К., 1995. – С.16-258.
4. Філософія Стародавнього світу. Читанка з історії філософії у 6 кн. Книга 1 / Під ред. Г.І. Волинки. – Київ: Довіра, 1992. - 93—184.
5. Хамар У. В. Історія філософії: Курс лекцій / Хамар Уляна Вікторівна. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.101-149.

Тема 3. Філософія європейського Середньовіччя

1. Проблема співвідношення Божої Благодаті та волі людини у філософії А. Августина.
2. Містика у філософських побудовах пізньої схоластики.

Література

1. Захара І. С. Лекції з історії філософії / Ігор Степанович Захара. – Львів, 1997. – С.20-32, 41-178.
2. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії: Навч. посіб. для студ. ВУЗів / Володимир Володимирович Кондзьолка. – Львів: Вид-во “Світ”, 2001. – 320 с.
3. Пашук А. І. Нариси з історії філософії середніх віків. кадемичний курс [Текст] : підручник для студ. вищих навч. закл. / А. І. Пашук . - К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2007. - С. 100 -134
4. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.149-198.

Тема 4. Філософія Відродження та Нового часу

1. Геліоцентричні уявлення Г. Галілея та “Коперніканський переворот” у філософії.
2. Людина як “мисляча тростина” у філософії Б. Паскаля
3. І.-Г.Фіхте та його “Науковчення”.

Література

1. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения / А. Х. Горфункель. - М., 1980. – 368 с.
2. Гулыга А. В. Немецкая классическая философия/ А. В. Гулыга. - М., 1986. – 334 с.
3. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник. – Львів, 2003. – С. 120–133.
4. Татаркевич В. Історія філософії . Т.2. Філософія Нового часу до 1980р. / Владислав Татаркевич. – Л.: Свічадо, 1997. – 352 с.
5. Фихте И. Г. Назначение человека // Факты сознания. Назначение человека. Наукоучение. Мн., М.: Харвест, АСТ, 2000. – С.564-722.

Тема 5. Некласична філософія XIX – XX ст.

1. Марксизм: філософія, ідеологія, практика.
2. Філософія Ж.-П. Сартра.

Література

1. История современной зарубежной философии. - СПб.: Лань, 1997. – 480 с.
2. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. Підручник. – К.: Знання України, 2004. – 214 с.
3. Сартр Ж.-П. Экзистенциализм – это гуманизм / Сумерки богов. - М., 1989. – С. 319-344/

Тема 6. Українська філософія

1. Людна Старого та Нового заповіту у “Слові про закон і Благодать” Іларіона.
2. Філософія національної ідеї М. І. Костомарова.

Література

1. Горський В. С. Історія української філософії: навч. посібник / В. Горський. – 4-те видання, доп. – К.: Наук. думка, 2001. – 376 с.
2. Історія філософії України: [Підручник для студ. вищ. навч. закл.] / М. Ф.Тарасенко, М. Ю. Русин, А .К. Бичко та ін. – К.: Либідь, 1994. – 416 с.
3. Історія української філософії: підручник. – К.: Академвидав, 2008. – 624 с. – (серія “Альма-матер”).
4. Костомаров М. І. Закон Божий. Книга буття українського народу / Микола Костомаров. – К., 1991. – 40 с.

Змістовий модуль 2. Фундаментальні проблеми філософії.**Теми та зміст лекційних занять****Тема 6. Онтологія як філософське вчення про буття**

Філософський зміст категорії буття. Специфіка постановки питання про буття. Онтологія як теорія пояснення фундаментальних властивостей, форм та способів існування Всесвіту. Онтологія і метафізика. Світ як сукупна реальність та єдність природи, людини, матеріального світу, людського духу. Історичні етапи формування вчення про буття. Класичні та неklasичні підходи. Матеріалізм та ідеалізм. Уявлення про буття в історії філософії: Парменід, Платон, Аристотель, релігійно-філософські вчення, раціональна онтологія (монізм, дуалізм, плюралізм), екзистенціальна онтологія, феноменологія.

Структура буття: форми і рівні. Основні форми буття: буття речей; буття людини; буття соціального; буття духовного. Буття як єдність об'єктивної дійсності та дійсності людини. Поняття про матерію. Простір і час, рух, причинність та випадковість як філософські категорії, що відображають форми існування матерії. Поняття про духовне буття. Ідеалістичне тлумачення реальності. Релігійні уявлення про буття Бога. Питання про буття у сучасній науковій картині світу.

Тема 7. Філософська теорія пізнання

Загальні уявлення про теорію пізнання її предмет. Пізнання як специфічна форма ставлення людини до світу. Співвідношення гносеології та епістемології.

Проблема пізнання в історії філософії: поняття про рівні пізнання в античній філософії (“анамнезіс” Платона, теорія пізнання Аристотеля); середньовічні уявлення про рівні та форми пізнання (питання про універсалії); проблема методу пізнання у філософії Нового часу (раціоналізм та емпіризм); теорії пізнання у неklasичній філософії. Оптимізм, агностицизм, скептицизм.

Суб'єкт і об'єкт пізнання. Види пізнання: життєво-досвідне, мистецьке, наукове, релігійно-містичне, екстрасенсивне. Рівні та форми пізнання, їх взаємозв'язок. Чуттєвий рівень пізнання та його форми (відчуття, сприйняття, уявлення). Раціональний рівень пізнання та його форми (поняття, судження, умовиводи). Синтезувальний рівень пізнання та його форми (експеримент, досвід, практика).

Поняття істини. Критерії істинності знань. Теорії істини: кореспондентська, прагматична, конвенційна, когерентна, регулятивна. Істина і правда.

Тема 8. Людина та її буття як предмет філософського осмислення

Буття людини як фундаментальна проблема філософії. Людина як предмет філософського осмислення. Проблема визначення сутності людини в історико-філософській думці. Антропоцентризм, теоцентризм, космоцентризм як спроба окреслити відношення людина-світ.

Співвідношення понять існування, буття та життя людини. Філософські, теологічні та наукові теорії походження людини: еволюційні, креаціоністські, інопланетна версія, антропний принцип, гіпотеза тупикової гілки еволюції. Суттєві характеристики людини. Єдність біологічного, соціального та духовного. Індивід, особа, особистість, індивідуальність.

Вихідні ознаки, структура та функції свідомості. Предметність та ідеальність свідомості. Сучасні концепції походження свідомості. Свідомість та самосвідомість. Свідомість людини і мова як предмет філософського аналізу. Проблема життя та смерті, безсмертя та сенсу існування людини в аспекті життєвого самоутвердження.

Тема 9. Соціальна філософія та філософія спорту

Філософський аналіз суспільства. Поняття соціального в філософії. Основні підходи у тлумаченні соціального: субстратно-редуктивний, інтерактивний, структурно-функціональний, менталітетно-трансцендентальний, діяльнісний.

Суспільство як результат співбуття людей. Сутність і значення комунікації у процесі становлення суспільного буття. Суспільство, народ, держава: їх сутність та природа. Громадянське суспільство і держава як складові смислової структури суспільства.

Суспільство як система. Основні сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок. Людина і суспільство: проблеми соціалізації та соціальної адаптації в сучасному суспільстві. Індивідуальне та соціальне в людському бутті.

Осмилення поняття спорту в філософії. Спорт як культурна практика, як засіб формування, фізичних, інтелектуальних та духовних цінностей.

Теми та план семінарських занять

Тема 8. Онтологія як філософське вчення про буття

1. Категорія буття: зміст і специфіка.
2. Уявлення про буття в історії філософії: Парменід, Платон, Аристотель, релігійно-філософські вчення, раціональна онтологія (монізм, дуалізм, плюралізм), екзистенціальна онтологія, феноменологія.
3. Основні форми буття: буття речей; буття людини; буття соціального; буття духовного.
4. Простір і час, рух, причинність та випадковість як філософські категорії, що відображають форми існування матерії.
5. Поняття про духовне буття.

Література:

1. Гусев В. І. Вступ до метафізики: Навч. посіб. К.: Либідь, 2004. – 488 с.
2. Корет Э. Основы метафизики. – К.: Тандем, 1998. – 248 с.
3. Людина в есенційних та екзистенційних вимірах. - К., 2004. – 245 с.
4. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії. Онтологія людини / В. Г. Нестеренко. – К.: Абрис, 1995. – 336 с.
5. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти III – IV рівнів акредитації / Петрушенко Віктор Леонтійович. – К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ – 2000», 2002. – 544 с.
6. Попович М. В. Раціональність і виміри людського буття / М. В. Попович. - К.: Сфера, 1997. – 290 с.
7. Причепій Є.М. Філософія: Навч. Посібник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – К.: Академвидав, 2008. – 592 с.
8. Сартр Ж. П. Буття і ніщо. Нарис феноменологічної онтології. – К.: Видавництво Соломії Павличко “Основи”, 2001. – 854 с.
9. Татаркевич В. Філософські проблеми фізики // Татаркевич В. Історія філософії. Т.3. Львів, 1999. – С. 333—343.
10. Філософія. Курс лекцій: Навч. посіб. / За ред. І. В. Бичка, В. Г. Табачковського, Г. І. Горак та ін. — К.: Либідь, 1993. – 576 с.
11. Філософія: підручник / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатовський, І.І. Кальний та ін. / За ред. Г. А. Заїченка та ін. — К.: Вища шк., 1995.- 455 с.
12. Хамитов Н. Філософия. Бытие. Человек. Мир. / Назиб Хамитов. - К.: КНТ, 2006. – 456 с.

Тема 9. Філософська теорія пізнання.

1. Пізнання як специфічна форма ставлення людини до світу. Загальні уявлення про теорію пізнання її предмет. Проблема пізнання в історії філософії.
2. Поняття про суб'єкт і об'єкт пізнання.
3. Види пізнання.
4. Основні форми чуттєвого та раціонального пізнання.
5. Поняття істини. Критерії істинності знань. Теорії істини. Істина і правда.

Література:

1. Буслинський В.А. Скрипка П. І. Основы философских знаний. Підручник / В. А. Буслинський, П. І. Скрипка. - Львів, 2004. - С.219-240.
2. Мельник В. Наукова методологія та її рівні // Філософія як рефлексія духу. Хрестоматія. – Львів, 2009. – С. 257-275.
3. Миронов В.В., Иванов А.В. Онтология и теория познания: Учебник. – М.: Гардарики, 2005. – 447 с.
4. Петрушенко В. Л. Епістемологія як філософська теорія знання / В. Л. Петрушенко. – Львів: Вид-во держ. унів. «Львівська політехніка», 2000. – 296 с.
5. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій / В. Л. Петрушенко.– Львів, 2005. – С. 349 – 386.
6. Петрушенко В.Л. Філософія знання: онтологія, епістемологія, аксіологія: Монографія. – Львів: „Ахілл”, 2005. – 320 с.
7. Попович М. В. Раціональність і виміри людського буття / М. В. Попович. - К.: Сфера, 1997. – 290 с.
8. Рижак Л. В. Філософія як рефлексія духу. Хрестоматія / Л. В. Рижак. – Львів, 2009. – С. 358-390.
9. Філософія. Підручник / під. заг. ред. М. Горлача, В. Кременя, В.Рибалка. – Харків, 2000. - С.488-505.
10. Шевченко В. І. Концепція пізнання в українській філософії / В. В. І. Шевченко. – К.: Либідь, 1993. – 188 с.
11. Цофнас А.Ю. Гносеология: Учебное пособие. – К.: Алерта, 2005. – 232 с.

Тема 10. Людина та її буття як предмет філософського осмилення.

Заняття 1.

1. Людина як предмет філософського осмилення. Співвідношення понять існування, буття та життя людини.
2. Філософські, теологічні та наукові теорії походження людини.
3. Суттєві характеристики людини. Єдність біологічного, соціального та духовного в людині. Індивід, індивідуальність, особа, особистість.

Заняття 2.

1. Суттєві ознаки свідомості як втілення духу. Структура та функції свідомості. Предметність та ідеальність свідомості
2. Свідомість і мова. Свідомість та самосвідомість.
3. Проблема життя та смерті, безсмертя та сенсу існування людини в аспекті життєвого самоутвердження.

Література:

1. Головко Б. А. Філософська антропологія: Навч. Посібник / Б. А. Головко. - К.: ІЗМН, 1997. – 239 с.
2. Горак Г. І. Смісл життя, безсмертя буття і доля людини // Філософсько-антропологічні читання'96. – 1996. –Вип. 1. – С. 47-56.
3. Дельєж Р. Нариси з історії антропології / Роберт Дельєж. - К.:Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 287 с.
4. Людина в есенційних та екзистенційних вимірах.- К.: Наукова думка, 2004. – 247 с.
5. Колізії антропологічного розмислу // В.Г. Табачковський, Г.І. Шалашенко, Н.В. Хамітов, Г.П. Ковадло, Є.І. Андрос. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2002. – 156 с.
6. Крилова С. Безсмертя особистості : ілюзія чи реальність? / С. Крилова. – К., 1999. – 187 с.
7. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук / Олександр Кульчицький. - Мюнхен-Львів, 1995. – С.139-162.
8. Мунье Э. Персоналізм / Эмануель Мунье. – М.: Искусство, 1992. – 143 с.
9. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії. Онтологія людини / В. Г. Нестеренко. – К.: Абрис, 1995. – 332 с.
10. Сартр Ж.-П. Екзистенціалізм - это гуманізм // Сумерки Богов / Жан Поль Сартр. - М.: Политиздат,1989. – С. 319-344.
11. Табачковський В. Г. Людина.-Екзистенція.-Історія / В. Г. Табачковський. - К.: Наукова думка, 1986. – 123 с.
12. Табачковський В. Г, Булатов М. О. Філософія. Світ людини. Курс лекцій / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов та ін. - К.: Либідь, 2003. – 432 с.
13. Хамітов Н. Історія філософії. Проблема людини / Хамітов Н. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 296 с.
14. Шелер М. Місце людини у космосі // Філософія [Текст] : Від витоків до сьогодення : хрестоматія : навч. Посібник за ред. Л. В. Губерського. – К. :Знання, 2009 – С. 261 –269.

Тема 11. Соціальна філософія та філософія спорту

1. Філософський аналіз суспільства. Поняття соціального в філософії.
2. Суспільство як система; основні сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок.
3. Людина і суспільство: проблеми соціалізації та соціальної адаптації в сучасному суспільстві.
4. Філософія спорту, її становлення та розвиток..

Література:

1. Арутюнов В. Філософія глобальних проблем сучасності: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц / В. Арутюнов, В. Свінцицький. – К.: КНЕУ, 2003. – 90 с.
2. Андрущенко В. П., Антоненко В. Г., Балабанова Г. П., Бичко А. К., Бойченко І. В. Соціальна філософія: Короткий енциклопедичний словник / Українська академія політичних наук / В.П. Андрущенко (загал.ред.), М.І. Горлач (загал.ред.). — К. : Рубікон, 1997- 400 с.
3. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. — 2.вид., випр. й доп. — К. : Генеза, 1996. – 370 с.
4. Андрущенко В. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник / В. Андрущенко, Л. Губерський, М. Михальченко. – К.: Генеза, 2006. – 656 с.
5. Андрущенко В.П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст): Підручник для студ. вищих навч. закл. / Національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут вищої освіти АПН України. — К. : Тандем, 2000. – 416 с.
6. Барулін В. С. Социальная философия: Учеб. для студ. вузов. – 2. изд., испр. и доп. – М.: Изд.-торг. дом «ГРАНД»: ФАИР-Пресс., 1999. – 559 с.
7. Бичко В. Філософія. Курс лекцій / В. Бичко, В. Табачковський, Г. Горак та ін. – К.: Либідь, 1993. – 576 с.
8. Бойченко Ф. В.Філософія історії [Текст] : підруч. для вищ. навч. закл. / І. В. Бойченко. - К. : Знання, 2000. - 724 с. - (Вища освіта ХХІ століття).
9. Ибрагимов М.М. Философия спорта в дискурсе категорий телесности, здоровья и жизнеспособности / М.М.Ибрагимов // В Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - 2011. - № 105. - С. 57-63.
10. Причепій Є.М., Філософія: Навч. Посібник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – К.: Академвидав, 2008. – 592 с.
11. Таран В. О., Зотов В. М. Соціальна філософія: навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.
12. Тойнбі Дж. А. Дослідження історії. Т.1,2. – К., 1995.
13. Фурс В. Социальная философия в непопулярном изложении / В. Фурс. — Вильнюс: ЕГУ, 2006. — 184 с.
14. Яшук, Т. І. Філософія історії: Курс лекцій. Навчальний посібник / Т. І. Яшук.— К: Либідь, 2004. — 536 с.

Завдання для самостійної роботи**Тема 6. Онтологія як філософське вчення про буття**

1. Синергетика як один із сучасних підходів до розуміння проблеми буття.
2. “Монадологія” Г. Ляйбніца як відображення плюралізму у розумінні субстанції.

Література:

1. Причепій Є.М., Філософія: Навч. Посібник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – К.: Академвидав, 2008. – 592 с.

2. Філософія. Курс лекцій: Навч. посіб. / За ред. І. В. Бичка, В. Г. Табачковського, Г. І. Горак та ін. — К.: Либідь, 1993. — 576 с.
3. Хамитов Н. Філософія. Бытие. Человек. Мир. / Назиб Хамитов. - К.: КНТ, 2006. — 456 с.

Тема 7. Філософська теорія пізнання

1. Роль раціонального та ірраціонального у пізнанні.
2. Науковий вид пізнання як джерело окреслення картини світу.

Література:

1. Буслинський В.А. Скрипка П. І. Основи філософських знань. Підручник / В. А. Буслинський, П. І. Скрипка. - Львів, 2004. - С.219-240.
2. Мельник В. Наукова методологія та її рівні // Філософія як рефлексія духу. Хрестоматія. — Львів, 2009. — С. 257-275.
3. Петрушенко В. Л. Епістемологія як філософська теорія знання / В. Л. Петрушенко. — Львів: Вид-во держ. унів. «Львівська політехніка», 2000. — 296 с.
4. Філософія: Навч. посібник / Бичко І.В. та ін. — К.: Либідь, 1994. — 576 с.

Тема 8. Людина та її буття як предмет філософського осмислення

1. Поняття про людську екзистенцію.
2. Суть визначення людини як “персони”.

Література:

1. Головка Б. А. Філософська антропологія: Навч. Посібник / Б. А. Головка. - К.: ІЗМН, 1997. — 239 с.
2. Гуревич П. С. Філософская антропология / П. С. Гуревич. — М.: Вестник, 1997. — 443 с.
3. Людина в есенційних та екзистенційних вимірах.- К.: Наукова думка, 2004. — 247 с.
4. Мунье Э. Персонализм / Эмануель Мунье. — М.: Искусство, 1992. — 143 с.
5. Сартр Ж.-П. Экзистенциализм - это гуманизм // Сумерки Богов / Жан Поль Сартр. - М.: Политиздат, 1989. — С. 319-344.
6. Хамитов Н. Історія філософії. Проблема людини / Хамитов Н. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 296 с.

Тема 9. Соціальна філософія та філософія спорту

1. Людина, суспільство, народ, держава: їх сутність та природа.
2. Поняття про громадянське суспільство.

Література:

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. — 2.вид., випр. й доп. — К. : Генеза, 1996. — 370 с.
2. Андрущенко В. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник / В. Андрущенко, Л. Губерський, М. Михальченко. — К.: Генеза, 2006. — 656 с.
3. Причепій Є.М., Філософія: Навч. Посібник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. — К.: Академвидав, 2008. — 592 с.
4. Таран В. О., Зотов В. М. Соціальна філософія: навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2009. — 272 с.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Андрущенко В. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник / В. Андрущенко, Л. Губерський, М. Михальченко. — К.: Генеза, 2006. — 656 с.
2. Антология мировой философии.- Т.1-4. — М., 1969-1972. - т.1 - 937с.; т.2 — 776с.; т.3 - 760с; т.4 — 712с.
3. Арутюнов В. Філософія [Навчально-методичний посібник] / В. Арутюнов, С. Бондар. — К.: Аспект-Поліграф, 2008. — 309 с.
4. Берко П. Основи філософії : метод. посіб. / П. Берко, М. Небелюк, Н. Федитник. — Дрогобич : Коло, 2004. — 67 с.
5. Бичко А. К. Історія філософії [Текст] : підручник / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. - Київ : Либідь, 2001. - 408 с.
6. Бойченко І. В. Філософія : навч. посіб. для дистанц. навч. / І. В. Бойченко, М. І. Бойченко. — Київ : Університет "Україна", 2004. — 212 с.
7. Буслинський В. А. Скрипка П. І. Основи філософських знань. Підручник / В. А. Буслинський, П. І. Скрипка. - Львів, 2004. - С.219-240.
8. Васянович Г. Філософія : навч. посіб. / Григорій Васянович. — Львів : Норма, 2005. — 210 с.
9. Вільчинський Ю. М. Розвиток філософської думки в Україні: текст лекцій / Ю. М. Вільчинський, М. А. Скринник, З. Е. Скринник та ін. — К: ВІПОЛ, 1994. — 272с.
10. Горський В. С., Кислюк К. В. Історія української філософії: Підручник / В. С.. Горський, К. В. Кислюк. — К.: Либідь, 2004. — 488 с.
11. Горський В. С. Історія української філософії: навч. посібник / В. С. Горський. — 4-те видання, доп. — К.: Наук. думка, 2001. — 376 с.
12. Гринів О. Історія української філософії / Олег Гринів. — Львів : Тріада плюс, 2015. — 302 с.
13. Гринів О. І. Філософія: курс лекцій для аспірантів / О. І. Гринів. — Львів : Тріада плюс, 2016. — 364 с.
14. Захара І. С. Лекції з історії філософії / Ігор Степанович Захара. — Львів, 1997. — 398 с.
15. Історія філософії: проблема людини. Навч. посібник / Під ред. Хамітова Н. В. — К.: КНТ, Центр навчальної літератури, 2006. — 296 с.
16. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. Підручник. — К.: Знання України, 2004. — 214 с.
17. Історія філософії: Підручник / В. І. Ярошовець, І. В. Бичко, В. А. Бугров та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. — К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. - 774 с.

18. Історія філософії на Україні. в 3-х томах. – К.: Наук. думка, 1987. – Т. 1. – 399 с.
19. Історія філософії України: [Підручник для студ. вищ. навч. закл.] / М. Ф. Тарасенко, М. Ю. Русин, А. К. Бичко та ін. – К.: Либідь, 1994. – 416 с.
20. Історія української філософії: підручник. – К.: Академвидав, 2008. – 624 с. – (серія “Альма-матер”).
21. Касьян В. І. Філософія : навч. посіб. / В. І. Касьян. – 5-те вид., випр. і доп. – Київ : Знання, 2008. – 347 с.
22. Коваленко А. Філософія : навч.-метод. посіб. для студ. / Анатолій Коваленко. – Львів : ЦПД, 2009. – 106 с.
23. Кондзьолка В. В. Нариси з історії античної філософії / В. Кондзьолка. – Львів : Вид-во ЛДУ ім. І. Франка, 1993. – 258 с.
24. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії: Навч. посіб. для студ. ВУЗів / Володимир Володимирович Кондзьолка. – Львів: Вид-во “Світ”, 2001. – 320 с.
25. Куличенко В. В., Черныш А. М. Философия: учебник для высших учебных заведений / Куличенко Владимир Викторович, Черныш Алексей Михайлович. – Тернополь: Підручники і посібники, 2008. – 576 с.
26. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук / Олександр Кульчицький – Мюнхен-Львів, 1995. – С. 24-35.
27. Лосев А. Ф. История античной философии. – М.: ЧеРо, 2008. – 192 с.
28. Мамардашвили М. К. Как я понимаю философию: Избр. ст., докл., выступ., интервью / Мераб Мамардашвили - М.: Прогресс. - 1999. – 415 с.
29. Мозговий Л. І., Бичко І. В., Додонов Р. О. та ін. Філософія. Кредитно-модульний курс. Навч. посіб. / За ред. Р. О. Додонova, Л. І. Мозгового. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 456 с.
30. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії. Онтологія людини / В. Г. Нестеренко. – К.: Абрис, 1995. – 332 с.
31. Нидельман Я. Серце філософії / Якоб Нидельман. – Львів, 2000. – 286 с.
32. Огородник І. В., Огородник В. В. Історія української філософії / І. В. Огородник, В. В. Огородник. Курс лекцій: Навч. посіб.. — К.: Вища школа; Т-во «Знання», 1999. — 543 с.
33. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия / Хосе Ортега-и-Гассет. - М.: Наука, 1991. – с. 51-191.
34. Пазенок В. С. Філософія: Навчальний посібник / В. С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
35. Філософія туризму: Навчальний посібник / Авт.-розробники: Віктор Пазенок, Володимир Федорченко ; Київський ун-т туризму, економіки і права . - К. : Кондор, 2004, 2009. - 265,
36. Пашук А. І. Нариси з історії філософії середніх віків. Академічний курс [Текст] : підручник для студ. вищих навч. закл. / А. І. Пашук . - К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2007. - 712 с.
37. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти III – IV рівнів акредитації / Петрушенко Віктор Леонтійович. – К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ – 2000», 2002. – 544 с.
38. Поцюрко М. Філософія : навч.-метод. посіб. / Марія Поцюрко. – Львів : Сполом, 2014. – 276 с.
39. Предмет і проблематика філософії: Навчальний посібник / За ред. М. А. Скринника і З.Е. Скринник – Львів: Львівський банківський інститут Національного банку України, 2001. – 500 с.
40. Причепій С. М. Філософія: Навч. Посібник / С. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – К.: Академвидав, 2008. – 592 с.
41. Рассел Б. Історія Західної філософії / Бертран Рассел – К., 1999. – 759 с.
42. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т 1. Античность. – СПб: «Пневма», 2002., - 880 с.
43. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу / Людмила Віталіївна Рижак. – Львів, 2009. – С. 6-40.
44. Святий Августин. Сповідь, – К.: Основи, 1996. – 320 с.
45. Синиця А. Аналітична філософія : монографія / Андрій Синиця. – Львів : ЛДУФК, 2013. – 303 с.
46. Синиця А. Філософія : навч.-метод. посіб. / Андрій Синиця. – Львів : ЛДУФК, 2014. – 179 с.
47. Сковорода Г. Наркісс. Разглагол о том: узнай себе / Г. Сковорода // Повне збір. творів : у 2 т. / гол. редкол. В. І. Шинкарук [та ін]. – К. : Наукова думка, 1973. – Т. 1. – С. 154–201.
48. Сковорода Г. Разговор пяти путников о истинном счастье в жизни [Разговор дружеский о душевном мире] / Г. Сковорода // Повне збір. творів: у 2-х т. / Голов. редкол. В. І. Шинкарук [та ін].– К.: Наукова думка, 1973. – Т. 1. – С. 324 – 357.
49. Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії від Декарта до Вітгенштайна / Р. Скратон ; пер. з англ. О. Коваленко. - К. : Основи, 1998. - 331 с.
50. Старовойт І. С. Філософія : навч. посіб. / І. С. Старовойт, Т. О. Сілаєва, Г. О. Орендарчук. – Тернопіль : Астон, 1997. – 429 с.
51. Табачковський В. Г, Булатов М. О. Філософія. Світ людини. Курс лекцій / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов та ін. - К.: Либідь, 2003. – 432 с.
52. Таран В. О., Зотов В. М. Соціальна філософія: навчальний посібник / В. О. Таран, В. М. Зотов. К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.
53. Татаркевич В. Історія філософії . Т.1: Антична і середньовічна філософія, / Владислав Татаркевич. – Л., 1997. - 456 с.
54. Татаркевич В. Історія філософії . Т.2. Філософія Нового часу до 1980р. / Владислав Татаркевич. – Л.: Свічадо, 1997. — 352 с.
55. Федів Ю. О. Історія української філософії : навч. посіб. / Ю. О. Федів, Н. Г. Мозгова. – Київ : Україна, 2000. – 512 с.
56. Філософія: Підручник / За заг. редакцією Горлача М. І., Кремня В. Г., Рибалка В. К. – Харків: Консул, 2000. – 672 с.
57. Філософія : підручник / за ред. Н. Я. Горбач. – Львів : Логос, 1995. – 222 с.
58. Філософія Стародавнього світу. Читанка з історії філософії у 6 кн. Книга 1 / Під ред. Г. І. Волинки. – Київ: Довіра, 1992. - 93—184.

59. Філософія [Текст] : Від витоків до сьогодення : хрестоматія : навч. Посібник. / за ред. Л. В. Губерського. – К. : Знання, 2009. – 622 с.
60. Філософія. Курс лекцій / В. Бичко, В. Табачковський, Г. Горак та ін. – К.: Либідь, 1993. – 576 с.
61. Філософія. Курс лекцій: Навч. посіб. / За ред. І. В. Бичка, В. Г. Табачковського, Г. І. Горак та ін. — К.: Либідь, 1993. – 576 с.
62. Філософія: підручник / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатівський, І. І. Кальний та ін. / За ред. Г. А. Заїченка та ін. — К.: Вища шк., 1995.- 455 с.
63. Філософія / уклад.: Коваленко А. І., Джузь В. В. – Львів : ЛДУФК, 2003.– 12 с.
64. Філософія: предмет, історія, проблеми : текст лекцій / авт кол.: А. Ф. Карась, В. В. Кондзьолка, А. І. Пашук [та ін.]. Ч. 1: Від Стародавнього світу до німецької філософії другої половини XVIII– початку XIX століть. – Львів, 1994. – 230 с.
65. Хамар У. В. Історія філософії: Курс лекцій / Хамар Уляна Вікторівна. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.1-200.
66. Читанка з історії філософії: У 6 кн. / Під ред. Г. І. Волинки. – К.: „Довіра”, 1993. – В кн.. 6: Зарубіжна філософія XX ст. – 239 с.
67. Ящук, Т. І. Філософія історії: Курс лекцій. Навчальний посібник / Т. І. Ящук.— К: Либідь, 2004. — 536 с.

Додаткова:

1. Андрущенко В. П., Антоненко В. Г., Балабанова Г. П., Бичко А. К., Бойченко І. В. Соціальна філософія: Короткий енциклопедичний словник / Українська академія політичних наук / В. П. Андрущенко (заг. ред.), М.І. Горлач (заг. ред.). — К. : Рубікон, 1997 - 400 с.
2. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. — 2.вид., випр. й доп. / В. П. Андрущенко, М. І. Михальченко. — К. : Генеза, 1996. – 370 с.
3. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст): Підручник для студ. вищих навч. закл. / Національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут вищої освіти АПН України. — К. : Тандем, 2000. – 416 с.
4. Арутюнов В. Філософія глобальних проблем сучасності: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц / В. Арутюнов, В. Свінцицький. – К.: КНЕУ, 2003. – 90 с.
5. Беньє Ж.-М. Розуми про мудрість / Ж-М. Буньє. – К.: Ніка-Центр, 2003. – 168 с.
6. Берко П. Нова парадигма української філософії / П. Берко. – Львів : ЛДМУ ім. Д. Галицького, 2003. – 302 с.
7. Бойченко Ф. В. Філософія історії [Текст] : підруч. для вищ. навч. закл. / Ф. В. Бойченко. - К. : Знання, 2000. - 724 с. - (Вища освіта ХХІ століття).
8. Вебер М. Избранные произведения / Макс Вебер. – М. : Прогресс, 1990. – 805 с.
9. Вернадський В. «Кілька слів про ноосферу» // Філософія як рефлексія духу. Хрестоматія. – Львів, Видавн. Центр ЛНУ ім. І. Франка. – С. 168—179.
10. Гатальська С. М. Філософія культури / С. М. Гатальська. - К.: Либідь, 2005. - 328 с.
11. Гегель, Г. В. Ф. Феноменологія духу / З нім. пер. П. Таращук; наук ред. пер. Ю. Кушаков. — К: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. — 548 с.
12. Головка Б. А. Філософська антропологія: Навч. Посібник / Б. А. Головка. - К.: ІЗМН, 1997. – 239 с.
13. Горак Г. І. Смысл життя, бессмертия буття і доля людини // Філософсько-антропологічні читання'96. – 1996. –Вип. 1. – С. 47-56.
14. Декарт Р. Соч.: В 2 т. / Рене Декарт. – М.,1989
15. Дельєж Р. Нариси з історії антропології / Роберт Дельєж. - К.:Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 287 с.
16. Кант І. Критика чистого розуму / Пер. з нім. та прим. І. Бурковського; К.; «Юніверс»; 2000 - 501 с., С. 15 – 39.
17. Колізії антропологічного розуму // В. Г. Табачковський, Г. І. Шалашенко, Н. В. Хамітов, Г. П. Ковадло, Є. І. Андрос. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2002. – 156 с.
18. Костомаров М. І. Закон Божий. Книга буття українського народу / Микола Костомаров. – К., 1991. – 40 с.
19. Крилова С. Безсмертя особистості : ілюзія чи реальність? / С. Крилова. – К., 1999. – 187 с.
20. Левчук Л. Т. Психологія: Історія, теорія, мистецька практика / Л. Т. Левчук. – К.: Либідь, 2002. – 255 с.
21. Литвинов В. Д. Ідеї раннього просвітництва у філософській думці України / В. Д. Литвинов. – К.: Наукова думка, 1984 — 151 с.
22. Людина в есенційних та екзистенційних вимірах.- К., 2004. – 245 с.
23. Мазур Л. Дух і плоть. Філософія життя та проблема людської тілесності : монографія /Леонід Мазур. – Львів : [б. в.], 2003. – 377 с.
24. Мельник В. Наукова методологія та її рівні // Філософія як рефлексія духу. Хрестоматія. – Львів, 2009. – С. 257-275.
25. Мислителі німецького Романтизму / Упор. Леонід Рудницький та Олег Фешовець. – Івано-Франківськ: Вид-во «Лілея-НВ», 2003. – 588 с., С.158-161.
26. Ніцше Ф. “Генеалогія моралі Трактат перший “Добро і зло”. Хороше і дурне”” // Філософія [Текст] : Від витоків до сьогодення : хрестоматія : навч. Посібник за ред. Л. В. Губерського. – К.:Знання, 2009 – С. 132—140.
27. Пашук А. І. Проблема "истинного человека" у філософській концепції Григорія Сковороди / А. І. Пашук // Записки наукового товариства ім. Шевченка. – 1991. – Т. 222. – С. 181 – 200.
28. Петрушенко В. Л. Епістемологія як філософська теорія знання / В. Л. Петрушенко. – Львів: Вид-во держ. унів. «Львівська політехніка», 2000. – 296 с.
29. Платон. Діалоги. – К., 1995. – 394 с.
30. Попович М. В. Рациональність і виміри людського буття / М. В. Попович. - К.: Сфера, 1997. – 290 с.
31. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. У 2-х т., т. 1 / Карл Поппер. - К.: Основи, 1994. – 444 с.

32. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей / Ж. Рюс. - К., 1998. – 669 с.
33. Табачковський В. Г. Людина.-Екзистенція.-Історія / В. Г. Табачковський. - К.: Наукова думка, 1986. – 123 с.
34. Тойнбі Дж. А. Дослідження історії. Т.1,2. – К., 1995.
35. Філософія Відродження на Україні : [монографія] / [М. В. Кашуба, І. В. Паславський, І. С. Захара та ін. ; відп. ред. Кашуба]. – Київ : Наук. думка, 1990. – 332 с.
36. Чижевський Д. Філософія Г. Сковороди / Дмитро Чижевський. – Харків: Прапор. – 2004. – 270 с.
37. Шевченко В. І. Концепція пізнання в українській філософії / В. І. Шевченко. – К.: Либідь, 1993. – 188 с.
38. Шелер М. Місце людини у космосі // Філософія [Текст] : Від витоків до сьогодення : хрестоматія : навч. Посібник за ред. Л. В. Губерського. – К. :Знання, 2009 – С. 261 –269.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточний контроль, модульні контрольні роботи.